

Σημείωμα

Ανάπτυξη τη νύχτα. Όταν το Κράτος κοιμάται...

Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου

Συμβαίνουν περίεργα πράγματα. Σχεδόν παντού στον κόσμο. Πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται που είναι παραπάνω από σίγουρο πως θα οδηγήσουν σε τραγικά αποτελέσματα. Για λόγους όμως επικοινωνιακούς και για την συναισθηματική αποφόρτιση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων παίρνονται αποφάσεις καταστροφικές.

Ενώ ποτέ η ιστορία δεν έχει δείξει πως ο περιορισμός των ελευθέρων αγορών και το ξεδίπλωμα των εξουσιών του δημοσίου οδηγεί σε ευημερία και οικονομική ανάπτυξη υπάρχει η σφαλερή αντίληψη πως με το κράτος μπορεί μια κυβέρνηση να κάνει τον κόσμο ευτυχισμένο. Βλέπουμε έτσι το παράδοξο φαινόμενο χώρες, για δεκαετίες ελεγχόμενες από τον κεντρικό κρατικό σχεδιασμό και πνιγμένες στη φτώχεια και την δυστυχία, να σηκώνουν κεφάλι και να αποκτούν πανίσχυρες οικονομίες ακολουθώντας απλά και κατά κύριο λόγο τις κατευθύνσεις που επιβάλλει η παγκοσμιοποίηση.

Από την άλλη πλευρά χώρες που, μέσω τεχνολογικής προόδου και με τον οικονομικό τους δυναμισμό, επέβαλαν τις παγκοσμιοποιημένες αγορές και το ελεύθερο εμπόριο βλέπουμε να λυγίζουν κάτω από το φάσμα του ελεύθερου ανταγωνισμού με τις ανερχόμενες αγορές του Τρίτου Κόσμου. Στην πρώτη κατηγορία η Κίνα και η Ινδία αρχίζουν σταδιακά να κυριαρχούν στον διεθνή οικονομικό στίβο. Και πάλι ποτέ πανίσχυρες οικονομίες, όπως οι ΗΠΑ και ορισμένες της Δυτικής Ευρώπης, να αναζητούν στην προστασία του κράτους αυτά που χάνουν από την επιθετικότητα των ανερχομένων αγορών.

Η αντιφατικότητα να καταφέρεται σήμερα ο Αμερικανός Πρόεδρος εναντίον των ανοιχτών παγκοσμιοποιημένων αγορών και του διεθνούς εμπορίου ενώ ο ηγέτης της κομμουνιστικής (!) Κίνας να υπεραμύνεται των ελευθέρων αγορών και της πολιτικής κληρονομιάς του σούπερ - οικονομικά - φιλελευθέρου πρώην Προέδρου Ρείγκαν βγάζει σχεδόν μάτια!! Δεν είναι όμως οφθαλμαπάτη. Συνιστά εάν μεγάλο κομμάτι της σύγχρονης διεθνούς οικονομικής πραγματικότητας.

Ο Αμερικανός Πρόεδρος Τραμπ υπέγραψε την επιβολή υψηλών δασμών στις εισαγωγές Αλουμίνιου και Χάλυβα. Στόχος του είναι η υποτιθέμενη προστασία των αντίστοιχων αμερικανικών βιομηχανιών και η αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης στους πιεζόμενους από τον διεθνή ανταγωνισμό

αυτούς τομείς. Τέτοιες όμως πρωτοβουλίες δεν φέρνουν σχεδόν ποτέ τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Οι υψηλοί δασμοί φέρνουν σε εξαιρετικά δύσκολη θέση επιχειρήσεις που στηρίζονται σε φτηνά εισαγόμενα προϊόντα. Κάτι που έζησε ο πρώην Πρόεδρος Τζωρτζ Μπους jr. όταν βάζοντας εισαγωγικούς δασμούς στον σίδηρο προκάλεσε την χρεωκοπία πάνω από 20.000 μεσαίων επιχειρήσεων και τεράστια αύξηση της ανεργίας. Έτσι και τώρα οι ΗΠΑ θα βρεθούν μπροστά σε εκρηκτικές αυξήσεις καταναλωτικών αγαθών που στηρίζονται σε εισαγωγές.

Και οι εξαγωγές όμως αμερικανικών προϊόντων θα βρεθούν κάτω από μεγάλη πίεση. Διότι η δράση προκαλεί αντίδραση. Μια σειρά αντιποινων, από Κίνα κυρίως αλλά κι από την ΕΕ κι άλλες χώρες, θα προκαλέσει σοβαρές μειώσεις των εξαγωγών των ΗΠΑ κι αντίστοιχα ζητήματα ανεργίας σε επιχειρήσεις που θα επηρεασθούν.

Πολλοί βέβαια εκτιμούν πως οι κινήσεις αυτές του Πρ. Τραμπ δεν είναι πάρα διαπραγματευτικές χειρονομίες για επίτευξη βελτιωμένης συμφωνίας (Deal) των ΗΠΑ με εταίρους των για την NAFTA. Όπως όμως και ναι, η πραγματικότητα επιβεβαιώνει τα λόγια του Μίλτον Φρίντμαν, πως "παρέμβαση του κράτους σε κάθε πρόβλημα, είναι συνήθως χειρότερη από το πρόβλημα".

Η Ινδία είναι νεοφώτιστη στην οικονομία της αγοράς. Με θεαματικά αποτελέσματα. Δίχως όμως να έχει απαλλαγεί από την τάση της κρατικής γραφειοκρατίας να ανακατεύεται και να δημιουργεί εμπόδια. Γνωστός σχολιογράφος έχει περιγράψει την ουσία του προβλήματος: "Η Ινδία αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια της νύχτας. Όταν το κράτος κοιμάται".